

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет суспільно-гуманітарних наук та права
Кафедра психологія

Затверджено на засіданні кафедри психології
завідувач кафедри О.О. Прокоф'єва
протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Назва освітнього компонента <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИ ПІДХОДИ ДО ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Назва спеціальності	014.04 Середня освіта (Математика)
Назва освітньої програми	Середня освіта. Математика
Рік викладання	2024-2025
Семестр	1 семестр
Викладач	Варіна Ганна Борисівна магістр психології, старший викладач кафедри психології
Посилання на профайл викладача	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=JQ5RlfcAAAAJ&hl=uk ORCID - https://orcid.org/0000-0002-0087-4264 ResearcherID: http://www.researcherid.com/rid/C-7583-2018 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219927621
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок) з викладачем	0976677917 varina_hanna@mdpu.org.ua Онлайн-консультації у робочий час: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, e-mail онлайн-консультації у робочий час: через систему центру освітніх дистанційних технологій
Сторінка освітнього компонента на сайті ЦОДТ	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6849

АНОТАЦІЯ

Курс «Студентоцентровані підходи до змішаного навчання» спрямований на формування здатності майбутніх учителів математики ефективно застосовувати студентоцентровані (дитиноцентровані) підходи в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання. Курс орієнтований на створення, підтримку та розвиток безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища з використанням цифрових технологій.

Особлива увага приділяється організації навчальної діяльності з математики з урахуванням індивідуальних освітніх потреб, пізнавальних інтересів, рівня цифрової компетентності та навчальної автономії здобувачів освіти. Розглядаються підходи до персоналізації навчання, диференціації завдань і підтримки навчальної мотивації учнів у змішаному форматі.

Опанування курсу сприяє розвитку професійних компетентностей майбутніх учителів математики у сфері проєктування та впровадження сучасних форм і методів змішаного навчання, поєднання очної та дистанційної взаємодії, використання цифрових освітніх платформ і сервісів для планування, організації, моніторингу та оцінювання навчальних досягнень учнів з математики.

Курс має практичну спрямованість і передбачає активну участь здобувачів освіти в розробленні та апробації студентоцентрованих навчальних завдань, інтерактивних вправ, мініпроєктів і навчальних модулів з математики для змішаного формату навчання.

Методологічною основою курсу є діяльнісно-орієнтований, проблемно-пошуковий та емпіричний підходи, що забезпечують формування навичок аналізу педагогічних ситуацій, прийняття обґрунтованих дидактичних рішень і ефективної організації індивідуальної та групової роботи учнів з використанням цифрових інструментів.

Результатом опанування освітнього компонента є готовність майбутніх учителів математики до впровадження студентоцентрованих підходів у змішаному навчанні, підвищення рівня їхньої професійної компетентності, педагогічної майстерності, цифрової культури та мотивації до безперервного професійного розвитку і навчання впродовж життя.

Освітній компонент «Студентоцентровані підходи до змішаного навчання» розроблений у межах грантового проєкту «Bringing Opportunities and Organizational Success To Small Local Universities in Ukraine» (101083203 – BOOST – ERASMUS-EDU-2022-CBHE) («Надання можливостей та організаційного успіху регіональним університетам в Україні») програми Erasmus+, KA2 CBHE.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою цього курсу є розкриття сутності та основних принципів студентоцентрованого навчання, освоєння основних видів і форм колективної роботи здобувачів для посилення соціальної взаємодії; освоєння методів студентоцентрованого викладання та цифрових інструментів для здійснення продуктивного змішаного навчання; уточнення принципу змішаного навчання в контексті концепції «навчання впродовж життя»; розвиток практичних умінь у застосуванні студентоцентрованого підходу в їх професійній діяльності; формування вміння здійснювати само- та взаємооцінювання, а також саморефлексію під час колективної роботи.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів з поняттями «студентоцентрованого підходу» та «змішаного навчання» в контексті навчання впродовж життя;
- навчити здобувачів реалізовувати студентоцентрований(дитиноцентрований) підхід у змішаному навчанні;
- розвивати в здобувачів вміння застосування і впровадження студентоцентрованого (дитиноцентрованого) підходу в навчальному процесі.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні:

знати:

1. специфіку студентоцентрованого підходу в освіті;
2. вплив студентоцентрованого підходу та різні способи створення, підтримки та посилення продуктивної соціальної взаємодії в умовах змішаного навчання;
3. шляхи використання студентоцентрованого навчання та викладання як основного принципу організації методик навчання та оцінювання в освітніх установах України;

вміти:

1. вводити термінологію, що використовується в студентоцентрованому підході до навчання, у свою професійну діяльність;
2. визначати важливість і практичні цілі використання студентоцентрованого навчання для створення індивідуальної навчальної траєкторії;
3. застосовувати різні форми і типи колективної роботи в рамках соціальної взаємодії тих, хто навчається, для розвитку їх комунікативних навичок, підвищення їх впевненості в собі та сприяння підвищенню їх автономії у навчальному процесі. Завдання на вирішення проблем у межах курсу створюють основу для подальшого відповідного самооцінювання та взаємооцінювання у взаємодії;
4. використовувати різні види оцінювання;
5. застосовувати теоретичні знання про студентоцентроване навчання на практиці (розробка планів уроків, введення критеріїв оцінки для різних видів робіт тих, хто навчається);
6. використовувати цифрові інструменти для змішаного навчання;
7. сприяти створенню інклюзивного освітнього середовища.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМИ

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, мати здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність застосовувати отримані знання на практиці, здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-4. Здатність діяти з дотриманням етично-правових норм, соціально відповідально та свідомо, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

ЗК-5. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК-12. Готовність здійснювати об'єктивне оцінювання результатів навчання, аналізувати навчальні досягнення учнів і сприяти формуванню в них навичок самооцінювання та взаємооцінювання.

ЗК-15. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, використовуючи сучасні й ефективні методики і технології навчання в тому числі інформаційно-комунікаційні технології.

Фахові компетентності (ФК)

ФК-2. Здатність використовувати сучасні методики та технології для організації освітньої діяльності в закладах середньої та професійно-технічної освіти, діагностики та оцінювання якості навчального процесу за різними освітніми програмами.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР-2. Обґрунтовує підходи до навчання і виховання у закладах загальної середньої освіти; аналізує педагогічні концепції та освітні технології.

ПР-4. Критично оцінює та впроваджує ефективні методи, засоби і технології навчання у шкільній математичній освіті.

ПР-11. Планує й організовує навчальний процес з урахуванням освітніх цілей, можливостей учнів і ресурсів.

ПР-14. Застосовує цифрові технології для пошуку, обробки інформації, моделювання та створення електронних освітніх ресурсів.

ПР-16. Дотримується норм академічної доброчесності, професійної етики та демократичних цінностей.

ПР-22. Організовує навчальну діяльність учнів із фокусом на розвиток критичного мислення, самостійності та інформаційної грамотності.

ПР-23. Забезпечує умови для самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

- Комунікативні здібності
- Командна робота
- Критичне мислення
- Управління емоціями
- Когнітивна гнучкість
- Управління інформацією
- Презентаційні навички
- Тайм-менеджмент
- Організація простору
- Медіаграмотність
- Уміння формувати власну думку та приймати рішення
- Прийняття рішень
- Емоційний інтелект

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

- Якісна освіта
- Гендерна рівність

- Мир та справедливість
- Партнерство заради сталого розвитку

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Практичне заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин денна форма	16	14	60	90 – 3 кр.

Підсумковий контроль – залік

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи з фонетичним матеріалом, дотримується студентоцентризований підхід у навчанні. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем	Кількість годин денна форма				Рекомендована література
	л	пр	ср	всього	
Модуль 1. Основи студентоцентризованого підходу у навчанні та викладанні.					
Тема 1. Студентоцентризоване навчання й викладання як інноваційний підхід в освіті / Student-centred learning and teaching as an innovative approach in education.	2	2	7	11	1, 2, 3, 5, 8

Тема 2. Планування в студентоцентрованому підході на основі таксономії Блума / Planning in a student-centred approach on the basis of Bloom's taxonomy.	2	2	8	12	1, 2, 3, 9, 10, 13
Тема 3. Створення студентоцентрованого середовища: інноваційні методи навчання / Creating a student-centred environment: innovative teaching methods.	2	2	8	12	1, 2, 3, 5, 6
Тема 4. Цифрові інструменти та технології для навчання. / Digital tools and technologies in student-centred learning.	2	2	8	12	1, 2, 3, 8, 10, 12
Модуль 2. Основні аспекти студентоцентрованого навчання та викладання у змішаному форматі.					
Тема 5. Принципи студентоцентрованого підходу та змішаного навчання: практичне застосування / Principles of student-centred approach and blended learning: practical application	2	2	7	11	1, 2, 3, 5, 7, 15
Тема 6. Індивідуалізація як складник студентоцентрованого навчання та викладання / Individualization as a part of student-centred learning and teaching.	2	2	7	11	1, 2, 3, 9, 11
Тема 7. Неперервна освіта та професійний розвиток майбутнього педагога / Lifelong education and professional development of a future teacher.	2		7	9	1, 2, 3, 10, 14
Тема 8. Дизайн особистісно орієнтованих завдань для змішаного навчання / Student-centred tasks' design for blended learning.	2	2	8	12	1, 2, 3, 9, 10, 15
Разом	16	14	60	90	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1. Основи студентоцентрованого підходу у навчанні та викладанні.

Тема 1. Студентоцентроване навчання й викладання як інноваційний підхід в освіті. Визначення та принципи студентоцентрованого навчання. Переваги студентоцентрованого навчання. Упровадження стратегії студентоцентрованого навчання. Виклики та їхні рішення у впровадженні студентоцентрованого навчання. Розвідки з теми й приклади студентоцентрованого навчання.

Тема 2. Планування в студентоцентрованому підході на основі таксономії Блума. Застосування таксономії Блума в освіті. Планування уроку на основі таксономії Блума. Постановка мети, цілей та результатів навчання відповідно до таксономії Блума.

Тема 3. Створення студентоцентрованого середовища: інноваційні методи навчання. Основи студентоцентрованого навчального середовища. Інноваційні методи навчання. Проектне навчання. Навчання на основі запиту. Спільне навчання. Взаємонавчання. Навчання на основі ігор. «Перевернутий» клас. Пазл-стратегія.

Тема 4. Цифрові інструменти та технології для навчання. Значимість цифрових технологій для розвитку сучасного суспільства. Поняття «цифровізація», основні тренди і професії сучасного цифрового суспільства. Поняття «цифрова компетентність» та її складові. Інструменти для самооцінювання й розвитку інформаційно-цифрової компетентності. Інструменти для самооцінювання інформаційно-цифрової компетентності. ТОП цифрових інструментів 2024 для навчання. Каталог цифрових інструментів для навчання та інструкції до них.

Модуль 2. Основні аспекти студентоцентрованого навчання та викладання у змішаному форматі.

Тема 5. Принципи студентоцентрованого підходу та змішаного навчання: практичне застосування. Студентоцентрований підхід до навчання. Принципи студентоцентрованого підходу до навчання в закладах освіти. Змішане навчання. Принципи організації змішаного навчання в закладах освіти.

Тема 6. Індивідуалізація як складник студентоцентрованого навчання та викладання. Поняття індивідуалізації в освіті. Основні принципи студентоцентрованого навчання. Переваги індивідуалізації в студентоцентрованому навчанні. Стратегії впровадження індивідуалізації в класі. Роль технологій у впровадженні індивідуалізації. Виклики індивідуалізації в студентоцентрованому навчанні. Підготовка та професійний розвиток учителя. Аналіз та оцінювання в індивідуалізованому навчальному середовищі. Дослідження з теми й успішні приклади. Майбутні напрямки індивідуалізації в освіті.

Тема 7. Неперервна освіта та професійний розвиток майбутнього педагога. Історичні аспекти становлення ідеї неперервної освіти. Концепція навчання впродовж життя. Ключові принципи неперервної освіти. Метакогнітивний супровід навчання впродовж життя. Задачі системи неперервної освіти в процесі підвищення кваліфікації та професійного розвитку особистості.

Тема 8. Дизайн особистісно орієнтованих завдань для змішаного навчання. Поняття, мета та важливість особистісно орієнтованих завдань для офлайн та онлайн компонентів змішаного навчання. Сучасна дидактика та дизайн розробки особистісно орієнтованих завдань. Сучасні тренди в дизайні навчальних матеріалів. Типи завдань особистісно орієнтованих завдань для змішаного навчання. Дизайн завдань для змішаного навчання. Стратегії створення ефективних завдань. Оцінювання результатів навчання. Аналіз готових кейсів з розробки особистісно орієнтованих завдань.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Написання есе.
2.	Виконання практико-орієнтованого завдання. Розробка фрагменту уроку; формулювання мети, завдань, результатів уроку.
2	Виконання творчого завдання. Підготовка та захист портфоліо.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначення та принципи студентоцентрованого навчання.
2. Стратегії студентоцентрованого навчання.
3. Студентоцентрований підхід: переваги та недоліки.
4. Підхід, центрований на вчителів: переваги та недоліки.
5. Роль учителя/викладача та учня/студента у студентоцентрованому навчанні.
6. Таксономія Б.Блума як один із ефективних інструментів організації освітнього процесу.
7. Планування уроку на основі таксономії Блума.
8. Студентоцентроване планування: постановка мети, цілей та результатів навчання.
9. Теорія емпіричного навчання (навчання через досвід) та її застосування на практиці.

10. Викладання та навчання в студентоцентрованому навчальному середовищі.
11. Інноваційні методи навчання.
12. Ключові компоненти сприятливого навчального середовища.
13. Соціальна безпека в навчальному середовищі.
14. Розвиток матеріальних ресурсів у навчанні.
15. Цифрові інструменти та технології для змішаного формату навчання.
16. Поняття мотивації та її роль у досягненні кращих результатів.
17. Види мотивації. Мотиви людського прагнення змін.
18. Етапи мотивації. Форми прояву мотивів. Ознаки вмотивованих людей.
19. Фактори, що впливають на мотивацію здобувачів освіти. Причини послаблення мотивації.
20. Стратегії і методи навчання і викладання, орієнтовані на підвищення мотивації учня/студента.
21. Самомотивація. Методи самомотивації.
22. Основні теорії мотивації на способи їх застосування у навчанні.
23. Принципи студентоцентрованого підходу до навчання в закладах освіти.
24. Принципи організації змішаного навчання в закладах освіти.
25. Поняття індивідуалізації в освіті.
26. Переваги та виклики індивідуалізації в студентоцентрованому навчанні.
27. Стратегії впровадження індивідуалізації в класі.
28. Роль технологій у впровадженні індивідуалізації.
29. Майбутні напрямки індивідуалізації в освіті.
30. Дослідження саморефлексії в студентоцентрованому навчанні.
31. Концепція навчання впродовж життя.
32. Ключові принципи неперервної освіти.
33. Задачі системи неперервної освіти в процесі підвищення кваліфікації та професійного розвитку особистості.
34. Ключові особливості ECTS в конструюванні гнучкого навчального плану в студентоцентрованому підході.
35. Індивідуальна освітня траєкторія в системі студентоцентрованого підходу та неперервної освіти.
36. Академічна мобільність та визнання кредитів в студентоцентрованому підході.
37. Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя
38. Національна рамка кваліфікацій України.
39. Поняття, мета та важливість особистісно орієнтованих завдань для офлайн та онлайн компонентів змішаного навчання.
40. Сучасна дидактика та дизайн розробки особистісно орієнтованих завдань.
41. Сучасні тренди в дизайні навчальних матеріалів.
42. Типи завдань особистісно орієнтованих завдань для змішаного навчання.
43. Студентоцентровані критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
<p>ПР-2. Обґрунтовує підходи до навчання і виховання у закладах загальної середньої освіти; аналізує педагогічні концепції та освітні технології.</p>	<p>проблемний виклад, пояснення, аналітичний і синтетичний методи, аналіз педагогічних ситуацій (case study), спостереження і аналіз випадків, частково-пошуковий метод, методи інтерактивного навчання, робота в малих групах, рефлексивні практики</p>	<p>Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання практико-орієнтованих завдань (аналіз кейсів, розробка адаптованих навчальних завдань з математики), оцінювання активності на заняттях, самоконтроль і саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.</p>
<p>ПР-4. Критично оцінює та впроваджує ефективні методи, засоби і технології навчання у шкільній математичній освіті.</p>	<p>пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, проблемний виклад, перегорнуте навчання, метод проєктів, методи інтерактивного навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни, самостійна робота здобувачів освіти, частково-пошуковий метод</p>	<p>Поточний контроль: тестування, виконання практичних завдань із використанням цифрових освітніх платформ і сервісів, захист мініпроєктів, презентації, відеопрезентації, саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.</p>
<p>ПР-11. Планує й організовує навчальний процес з урахуванням освітніх цілей, можливостей учнів і ресурсів.</p>	<p>проблемно-пошуковий метод, аналіз і моделювання професійно-педагогічних ситуацій, навчальні дискусії, метод проєктів, частково-пошуковий метод, самостійна робота здобувачів освіти, методи інтерактивного навчання</p>	<p>Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних навчальних завдань (планування фрагментів освітнього процесу, сценарії занять), оцінювання активності на заняттях, взаємооцінювання, самоконтроль і саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.</p>
<p>ПР-14. Застосовує цифрові технології для пошуку, обробки інформації, моделювання та створення електронних освітніх ресурсів.</p>	<p>пояснення та демонстрація з використанням цифрових інструментів, проблемно-орієнтоване навчання, аналіз і обробка інформації з використанням онлайн-ресурсів, практичні завдання з цифрового моделювання, проєктний метод, робота в малих групах із застосуванням хмарних сервісів, самостійна робота з цифровими освітніми платформами, рефлексивні практики.</p>	<p>Поточний контроль: виконання практичних і проєктних завдань з використанням цифрових технологій (пошук та критичний аналіз інформації, створення електронних освітніх ресурсів, цифрове моделювання), оцінювання активності та якості роботи з цифровими інструментами, самооцінювання і саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.</p>
<p>ПР-16. Дотримується норм академічної доброчесності, професійної етики та демократичних цінностей.</p>	<p>пояснення і дискусія, аналіз нормативно-правових документів та етичних кодексів, аналіз проблемних і етичних ситуацій (case study), обговорення академічних і професійних дилем, інтерактивні методи навчання (дебати, рольові ігри),</p>	<p>Поточний контроль: усне опитування, аналіз і розв'язання етичних кейсів, оцінювання дотримання принципів академічної доброчесності під час виконання навчальних завдань, оцінювання активності в обговореннях, самооцінювання та</p>

	рефлексивні практики, самостійна робота з академічними джерелами та політиками академічної доброчесності.	саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.
ПР-22. Організовує навчальну діяльність учнів із фокусом на розвиток критичного мислення, самостійності та інформаційної грамотності.	проблемний виклад, пояснення та моделювання педагогічних дій, проблемно-орієнтоване навчання, аналіз і проектування навчальних ситуацій, аналіз кейсів (case study), частково-пошукові методи, проєктний метод, інтерактивні методи навчання, робота в малих групах, рефлексивні практики.	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання практико-орієнтованих завдань (розробка навчальних занять і завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення, самостійності та інформаційної грамотності), аналіз кейсів, оцінювання активності на заняттях, самооцінювання та саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.
ПР-23. Забезпечує умови для самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.	усне опитування, оцінювання виконання практичних завдань (розробка інструментів самооцінювання та взаємооцінювання, критеріїв і рубрик), аналіз кейсів, оцінювання активності в груповій роботі, самооцінювання та саморефлексія.	Поточний контроль: усна співбесіда за матеріалами теми, есе, презентація, доповідь, виконання аналітичних і практико-орієнтованих завдань, саморефлексія. Підсумковий контроль: залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Модуль 1. Основи студентоцентрованого підходу у навчанні та викладанні.	Модуль 2. Основні аспекти студентоцентрованого навчання та викладання у змішаному форматі.
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Усна/письмова відповідь на запитання	5	5
	Виконання практико-орієнтованих завдань. Підготовка і захист презентації.	5	5
	Виконання творчого завдання. Підготовка і захист групового проєкту.	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Написання есе.	5	5
	Виконання практико-орієнтованого завдання. Презентація фрагменту уроку; формулювання мети, завдань, результатів уроку.	5	5
	Виконання творчого завдання. Підготовка та захист портфоліо.		10
	Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)		
Загальний бал (максимальний бал – 100)			

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна/письмова відповідь на запитання	<p>Максимально 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 балів – здобувач знає теоретичний матеріал; здатний аргументувати власну думку, переконати аудиторію; виявив уміння створювати власні виступи, аналізувати, редагувати й рецензувати чужі; якісно опрацював завдання для самоконтролю; відповідь вирізняється точністю формулювань, логікою доведень, високим рівнем знань висвітлюваної проблеми; - 4 бали – здобувач засвоїв теоретичний матеріал; має вміння доводити власну думку, робити висновки; виявив уміння послідовно висловлювати думку, але допускав помилки в аргументах; виявив уміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань, спираючись на рекомендації викладача;

	<p>- 3 бали – здобувач відтворює основні поняття, але не може виділити взаємозв'язки між ними; може сформулювати думку з допомогою викладача або інших здобувачів; створює відповідь за зразком з допомогою викладача; виявляє здатність будувати власні висловлювання (за зразком), але допускає помилки під час аналізу чужих; не виявив умінь використовувати теоретичні знання для розв'язування найпростіших типових практичних завдань та додаткових запитань;</p> <p>- 1-2 бали - елементарний рівень знань теоретичного матеріалу; здобувач формулює думку фрагментарно лише з допомогою викладача або інших студентів; не дотримується вимог та правил мовного й технічного оформлення риторичного тексту; не вміє використовувати теоретичні знання для розв'язування найпростіших типових практичних завдань; незадовільне опрацювання питань;</p> <p>- 0 балів – відповідь відсутня.</p>
<p>Виконання практико-орієнтованих завдань. Підготовка і захист презентації.</p>	<p>Максимально 5 балів:</p> <p>- 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, тему розкрито повністю; розкрито всі аспекти теми; матеріал викладений у доступній формі; слайди розташовані в логічній послідовності; заключний слайд із висновками; бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів; презентація містить діаграми, графіки, малюнки; презентація є оригінальною, містить власні приклади;</p> <p>- 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті презентації, тему розкрито не повною мірою; матеріал викладений у доступній формі; слайди розташовані в логічній послідовності; заключний слайд із висновками; бібліографія з перерахуванням всіх використаних ресурсів; презентація містить діаграми, графіки, малюнки;</p> <p>- 3 бали - завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено аналіз проблеми, але є значні недоліки, помилки у тексті презентації, слайди розташовані в логічній послідовності; заключний слайд із висновками; наявна бібліографія;</p> <p>- 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.</p> <p>- 0 балів – відповідь відсутня.</p>
<p>Виконання творчого завдання. Підготовка і захист групового проєкту.</p>	<p>Максимально 5 балів:</p> <p>– 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння здобувача застосовувати, творчо використовувати теоретичні знання на практиці; здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань; здобувач брав активну участь у виконанні групового проєкту;</p> <p>– 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань;</p> <p>– 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу; здобувач демонструє навички взаємодії,</p>

	<p>обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань;</p> <p>- 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками; здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань; здобувач брав пасивну участь у виконанні групового проекту;</p> <p>– 0 балів – відповідь відсутня</p>
Написання есе.	<p>Максимально 5 балів:</p> <p>- 5 балів - виконано всі вимоги до написання, обсягу й захисту есе; виявлено самостійність розробки теми на основі поглибленого вивчення першоджерел і літератури до неї; чітко визначено проблему й переконливо обґрунтовано її актуальність і новизну; проведено аналіз різних точок зору науковців на проблему; сформульовано новий аспект аналізованої проблеми й викладено власну позицію; тему розкрито повністю, питання викладено грамотно, стисло і послідовно відповідно до складеного плану; зроблено правильні логічні висновки та узагальнення; витримано обсяг есе й дотримано вимоги до його зовнішнього оформлення; дано правильні відповіді на додаткові питання;</p> <p>- 4 бали – дотримано основні вимоги до есе, його оформлення та захисту, але при цьому допущено деякі недоліки; обґрунтовано актуальність проблеми, але не доведено новизну її; есе викладено стисло, ясно, послідовно, але допущено граматичні помилки; зроблено правильні узагальнення, але порушено послідовність їх викладу; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; висновки не чіткі; допущено незначні помилки в мовленнєвому оформленні;</p> <p>- 3 бали - основні вимоги до есе і його захисту виконані не в повному обсязі, не доведено актуальності, відсутня новизна проблеми; допущено помилки в змістовому і мовному оформленні; допущено істотні недоліки у викладі інформації, її послідовності; тему розкрито лише частково; допущено фактичні помилки в змісті або під час відповіді на додаткові питання; не зроблено висновки;</p> <p>- 1-2 бали - тему есе не розкрито; виявлено істотне незрозуміння досліджуваної проблеми; не дотримано основних вимог до написання есе і його захисту;</p> <p>0 балів – відповідь відсутня.</p>
Виконання практико-орієнтованого завдання. Презентація фрагменту уроку; формулювання мети, завдань, результатів уроку.	<p>Максимально 5 балів:</p> <p>5 балів – у поданій презентації завдання відбито глибоке розуміння та усвідомлення навчального матеріалу; використано новаторські, творчі ідеї та методичні підходи до навчального матеріалу; інформацію щодо фрагменту уроку викладено чітко та структуровано; всі етапи фрагменту уроку відповідають сучасним методичним рекомендаціям та логічно пов'язані між собою; часове розподілення етапів уроку сплановане з урахуванням їх важливості та тривалості; присутні розроблені інтерактивні вправи та широко застосовуються ІКТ; мета, завдання, результати уроку сформульовані вірно;</p> <p>4 бали – подана презентація показує добре усвідомлення теми, але можуть бути деякі неточності або пропуски; присутні креативні елементи, проте їхня новизна не така виразна; інформація щодо фрагменту уроку викладена здебільшого зрозуміло, але є моменти, які потребують уточнення; етапи уроку переважно відповідають методичним</p>

	<p>рекомендаціям та логічно побудовані, хоча й можуть мати незначні неточності; цілі уроку визначено загально; часове планування є загалом чітким, але можливі незначні відхилення; присутні елементи інтерактивні вправ, але їхня реалізація не завжди ефективна, ІКТ використовується замало;</p> <p>3 бали – подана презентація завдання демонструє деяке розуміння теми, але має серйозні прогалини, креативність в ідеях та реалізації дуже обмежена; навчальний матеріал викладено нечітко, учням важко його зрозуміти; відсутні важливі елементи методичної побудови фрагменту уроку; логічний зв'язок між етапами фрагменту уроку є неясним або відсутнім; цілі уроку не визначені або є недостатньо конкретними; планування часу непродумане; окремі етапи уроку не вписуються в загальний час; інтерактивні вправи відсутні або неефективні; ІКТ використовується не активно.</p> <p>2-1 бал – подана презентація завдання не відповідає основним вимогам і стандартам; відсутні будь-які елементи креативності; матеріал подається стандартно; інформація викладена не зрозуміло; відсутній зв'язок між етапами; урок не має структури; цілі, завдання, результати уроку відсутні; урок виглядає хаотично; відсутність будь-якого планування, що унеможливує проведення уроку; відсутність взаємодії з учнями, не використовуються інтерактивні матеріали та ІКТ.</p> <p>0 балів- презентацію фрагменту уроку не надано або не містить жодної змістовної інформації, що стосується поставленого завдання.</p>
<p>Виконання творчого завдання. Підготовка та захист портфоліо.</p>	<p>Максимально 10 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9-10 балів - портфоліо має чітку структуру, всі розділи логічно взаємопов'язані та оформлені відповідно до вимог; матеріали повністю розкривають тему, висвітлюють досягнення, навички, знання та компетентності здобувача; портфоліо створене з використанням креативних підходів, оригінально презентоване, з власними ідеями; портфоліо повністю відповідає цілям та завданням, актуальне та відповідає запитам навчального процесу; портфоліо містить мультимедійні елементи, інтерактивні посилання або інші технічні засоби; - 6-8 балів – портфоліо має чітку структуру, всі розділи логічно взаємопов'язані та оформлені відповідно до вимог; матеріали в цілому розкривають тему, висвітлюють досягнення, навички, знання та компетентності здобувача; портфоліо містить деякі елементи креативності, але загалом стандартне; портфоліо частково відповідає поставленим цілям, є деякі невідповідності; портфоліо містить мультимедійні елементи, інтерактивні посилання або інші технічні засоби; - 3-5 балів – портфоліо має певну структуру, але відсутня логічна послідовність або не всі розділи оформлені належним чином; матеріали недостатньо мірою розкривають тему, не повністю відображають усі набуті досягнення чи навички; портфоліо не містить елементи креативності, є стандартним; портфоліо частково відповідає поставленим цілям; портфоліо містить мультимедійні елементи, інтерактивні посилання в недостатній кількості; - 1-2 бали – структура портфоліо відсутня або не відповідає вимогам; матеріали частково розкривають тему або містять мало інформації про досягнення; відсутні креативні елементи, портфоліо виглядає шаблонним; портфоліо не відповідає поставленим цілям або завданням; відсутні інтерактивні або мультимедійні елементи; 0 балів – портфоліо не надано або не містить жодної змістовної інформації, що стосується поставленого завдання.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є усний залік, на його складання надається 40 балів. Залік включає 2 теоретичні питання (максимально оцінюється в 10 балів), практичне завдання (максимально оцінюється в 10 балів) та 20 тестових завдань (по 0,5 бали за вірну відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	9-10	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	добре	8	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	добре	6-7	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	задовільно	5	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	задовільно	3-4	24-26
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	Не зараховано (з можливістю	2-3	21-23

	повторного складання)		
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також у WhatsApp.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література:

1. Carloni, G., Fotheringham, C., Virga, A., Zuccala, B. (Eds.) (2021). Blended learning and the Global South: Virtual Exchanges in Higher Education. Venezia : Fondazione Universita Ca' Foscari. Available at : https://edizionicafoscari.unive.it/media/pdf/books/978-88-6969-529-2/978-88-6969-529-2_PXKXQIW.pdf.
2. Conrad, D., Openo, J. (2018). Assessment strategies for online learning: engagement and authenticity. Edmonton : Athabasca University Press. Available at : <https://www.aupress.ca/books/120279-assessment-strategies-for-online-learning/>.
3. Li, M.; Han, X.; Cheng, J. (2024). Handbook of Educational Reform Through Blended Learning. Singapore : Springer Nature. Available at : <https://library.oapen.org/bitstream/20.500.12657/85103/1/978-981-99-6269-3.pdf>.
4. Lin, H.-Ch. K. (Ed.) (2023). Sustainable E-learning and Education with Intelligence. MDPI. <https://mdpi.com/books/pdfview/book/7836>.
5. Llevot-Calvet, N, Bernad-Cavero, O. (Eds.) (2018). Advanced Learning and Teaching Environments - Innovation, Contents and Methods. London : Intechopen. 284 p. Available at : https://mts.intechopen.com/storage/books/6161/authors_book/authors_book.pdf. <http://dx.doi.org/10.5772/intechopen.68354>.
6. Van Wyk, M. (Ed.) (2023). Technology in Learning. London : IntechOpen. Available at : https://mts.intechopen.com/storage/books/12731/authors_book/authors_book.pdf.
7. Vaughan, N. D., Dell, D., Cleveland-Innes, M., Garrison, D. R. (2023). Principles of Blended Learning. Shared Metacognition and Communities of inquiry. Available at : <https://www.aupress.ca/books/120324-principles-of-blended-learning/>.
8. Willison, J. (2020). The Models of Engaged Learning and Teaching: Connecting Sophisticated Thinking from Early Childhood to Phd. Singapore : Springer Nature. Available at : https://library.oapen.org/bitstream/20.500.12657/37702/1/2020_Book_TheModelsOfEngagedLearningAndT.pdf.
9. Ajayi, J. (2024). Bloom's taxonomy. *Structural Optimization*. Available at: https://www.researchgate.net/publication/380814622_Blooms_taxonomy
10. Пометун О., Гупан Н. (2019). Таксономія Б. Блума і розвиток критичного мислення школярів на уроках історії. *Український Педагогічний журнал*, (3), 50–58. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-50-58>.

Додаткова література:

11. Mentz, Elsa, Oliver, J. et al (2020). Self-directed multimodal learning in higher education. Durbanville : AOSIS. Available at : <https://library.oapen.org/bitstream/20.500.12657/48738/1/9781928523420.pdf>.
12. Tarnopolsky, O. (2012). Constructivist Blended Learning Approach to Teaching English for Specific Purposes. Available at : <https://www.degruyter.com/document/doi/10.2478/9788376560014/html>.
13. The Blended Learning Toolkit. Available at : <https://blended.online.ucf.edu/blendkit-course/>.
14. Agarwal, P. K. (2019). Retrieval practice & Bloom's taxonomy: Do students need fact knowledge before higher order thinking? *Journal of Educational Psychology*, 111(2), 189–209. <https://doi.org/10.1037/edu0000282>
15. Прибора Н. А. Основні принципи неперервної освіти як світової тенденції. Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу : збірник матеріалів міжнародного форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.97-98

Електронні ресурси

Основні:

1. dfn.mdpu.org.ua
2. eprints.mdpu.org.ua
3. <http://library.mdpu.org.ua/>
4. <http://ver.mdpu.org.ua/>

Додаткові:

1. Transformation. Student-centered learning” <https://www.youtube.com/watch?v=e6ieXLVCss4>
2. Student Centered Learning: Why, How, & What <https://www.youtube.com/watch?v=WvzVAQkuSqU>
3. Teacher Centered versus Learner Centered <https://www.youtube.com/watch?v=5sLAqJ76aSo>
4. Bloom’s taxonomy. <https://us.utah.edu/learning-outcomes-assessment/resources/videos/blooms-taxonomy.mp4>
5. How to Write Learning Objectives Using Bloom's Taxonomy. <https://www.youtube.com/watch?v=4DgkLV9h69Q>
6. Project-Based Learning (Explained in 4 Minutes) <https://www.youtube.com/watch?v=qJHRgF6m5bs>
7. Inquiry-Based Learning (Explained in 4 Minutes) <https://www.youtube.com/watch?v=gSQWS97xjHE>
8. Collaborative Learning (Explained in 2 Minutes) <https://www.youtube.com/watch?v=jXwBzbb0Huc>
9. Game-Based Learning (Explained in 3 Minutes) <https://www.youtube.com/watch?v=bZvLjAacVJg>
10. What is a flipped classroom? (in 60 seconds) <https://www.youtube.com/watch?v=r2b7GeuqkPc>
11. Digital Technologies in Australian classroom – what are they for? <https://www.youtube.com/watch?v=CrL8lqJkvAE>
12. Digital competence - what are they? <https://www.youtube.com/watch?v=Q1IL-WnuDdY>
13. Digital Tools for Online Teaching <https://www.youtube.com/watch?v=DeBwbViI81Q>
14. Using digital tools to transform the classroom <https://www.youtube.com/watch?v=B99FXVamqMM>
15. 11 of the Best AI Tools for Teachers https://www.youtube.com/watch?v=KG4_CYbVpTo

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Maslova A., Goncharova O., Siroshstan T., Pavlenko O. (2024). Promoting student-centered teaching and learning: an experience of international grant activity in Ukrainian universities. Nottingham Institute of Education. Working Paper Series ‘Meeting New Challenges in Education’ (MNCE). Issue 2. P. 30-35. URL: https://www.ntu.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0031/2399530/Working-Papers-Series-Issue-2,-June-2024.pdf
2. Varina H., Kovaleva O. Student-centered approach as a new paradigm for training a future clinical psychologist. Higher education reforms in Ukraine: challenges, status, and prospects : collective monograph. Riga, latvia : baltija publishing, 2023. P. 347-364 DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-360-6-15>

3. Osadchyi, V. V., Osadcha, K. P., Varina, H. B., Shevchenko, S. V., & Bulakh, I. S. (2021). Specific features of the use of augmented reality technologies in the process of the development of cognitive component of future professionals' mental capacity. Paper presented at the *Journal of Physics*, 1946(1) doi:10.1088/1742-6596/1946/1/012022
4. Osadchyi, V. V., Varina, H. B., Osadcha, K. P., Kovalova, O. V., Voloshyna, V. V., Sysoiev, O. V., & Shyshkina, M. P. (2021). The use of augmented reality technologies in the development of emotional intelligence of future specialists of socio-economic professions under the conditions of adaptive learning. Paper presented at the *CEUR*, 2898 269-293
5. Шевченко С.В., Варіна Г.Б. Розвиток благополуччя особистості в умовах сучасних трансформацій. Psychological resources of the individual under the conditions of modern challenges. *Monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020. – С. 91-97. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/9569>